

Ady Endre magyarság versei. Az Ugar-versek „MIT ÉR AZ EMBER, HA MAGYAR?”

Javasolt feldolgozási idő: 120 perc

1. feladat

Olvasd el Ady Endre Vér és arany című kötetéből Az ős Kaján című verset, majd válaszolj önállóan a kérdésekre! (Ady Endre versesköteteit a linkre kattintva is megtalálod.)

[MEK, Ady Endre összes költeménye](#)

Ady Endre: Az ős Kaján

*Bibor-palásban jött Keletről
A rímek ősi hajnalán.
Jött boros kedvvel, paripásan,
Zeneszerszámmal, dalosan
És mellém ült le ős Kaján.
Duhaj legény, fülembé nótáz,
Iszunk, iszunk s én hallgatom.
Piros hajnalok hosszú sorban
Suhannak el és részegen
Kopognak be az ablakon.
Szent Kelet vesztett boldogsága,
Ez a gyalázatos jelen
És a kicifrált köd-jövendő*

*Táncol egy boros asztalon
S ős Kaján birkózik velem.
Én rossz zsaketben bóbiskálok,
Az ős Kaján vállán bibor.
Feszület, két gyertya, komorság.
Nagy torna ez, bús, végtelen
S az asztalon ömlik a bor.
Ó-Babylon ideje óta
Az ős Kaján harcol velem.
Ott járhatott egy céda ősöm
S nekem azóta cimborám,
Apám, császárom, istenem.
Korhely Apolló, gúnyos arcú,
Palástja csusszan, lova vár,
De áll a bál és zúg a torna.
Bujdosik, egyre bujdosik
Véres asztalon a pohár.
»Nagyságos úr, kegyes pajtásom,
Bocsáss már, nehéz a fejem.
Sok volt, sok volt immár a jóból,
Sok volt a bűn, az éj, a vágy,
Apám, sok volt a szerelem.«
Nyögve kínálom törött lantom,
Törött szívem, de ő kacag.
Robogva jár, kel, fut az Élet*

Énekes, véres és boros,
Szent korcsma-ablakunk alatt.

»Uram, kelj mással viadalra,
Nekem az öröm nem öröm.

Fejfájás a mámor s a hírnév.

Cudar álmokban elkopott
A büszke oroslán-köröm.«

»Uram, az én rögöm magyar rög,

Meddő, kisajtott. Mit akar
A te nagy mámor-biztatásod?
Mit ér bor- és vér-áldomás?
Mit ér az ember, ha magyar?«

»Uram, én szegény, kósza szolga,
Elhasznált, nagy bolond vagyok.

Miért igyak most már rogyásig?
Pénzem nincs, hitem elinalt,
Erőm elfogyott, meghalok.«

»Uram, van egy anyám: szent asszony.

Van egy Lédám: áldott legyen.
Van egy pár álom-villanásom,
Egy-két hivem. S lelkem alatt
Egy nagy mocsár: a fürtelem.«

»Volna talán egy-két nótám is,
Egy-két buja, új, nagy dalom,
De, íme, el akarok esni

*Asztal alatt, mámor alatt
Ezen az ős viadalon.«*

*»Uram, bocsásd el bús szolgádat,
Nincs semmi már, csak: a Bizony,
Az ős Bizony, a biztos romlás.
Ne igézz, ne bánts, ne itass.
Uram, én többet nem iszom.«*

*»Van csömöröm, nagy irtózásom
S egy beteg, fonnyadt derekam.
Utolszor meghajlok előtted,
Földhöz vágom a poharam.
Uram, én megadom magam.«*

*S már látom, mint kap paripára,
Vállamra üt, nagyot nevet
S viszik tovább a táltosával
Pogány dalok, víg hajnalok,
Boszorkányos, forró szelek.*

*Száll Keletről tovább Nyugatra,
Új, pogány tornákra szalad
S én feszülettel, tört pohárral,
Hült testtel, dermedt-vidoran
Elnyúlok az asztal alatt.*

1. Mit jelent a címben szereplő „kaján” szó a magyar köznyelvben?
Megfeleltethető-e szerinted ez a jelentés az „ős Kaján” versbéli tulajdonságaival?

2. Milyen epikus történetesort mesél el a vers beszélője?

3. Megállapítható-e szerinted a versen belüli idővonatkozásokból, hogy mennyi ideig tart a lírai én és az „ős Kaján” közti párviadal?

4. Mi a párviadal helyszíne?

5. Milyen tulajdonnévvel szerepel még „ős Kaján” a versben? Kit szimbolizálhat a vers ezen a néven?

6. Miután megtaláltad a 4. kérdésre a választ, dönts el, mennyiben változik meg a név jelentése az előtte lévő jelző hatására?

7. Milyen ellentétes vonásai vannak az „ős Kaján”-nak? Csoportosítsd őket egy-egy címszó alá!

8. Egyenrangú-e a viszony szerinted a lírai én és az „ős Kaján” között? Indokold a válaszodat!

9. Találsz a versben a keresztény kultúrkörre vonatkozó utalásokat? Írd ki ezeket!

10. Keresd meg és idézd a versből azokat a sorokat, amelyek megfeleltethetőek *A magyar Ugaron* című vers Ugar-képével!

2. feladat

Olvasd el Ady Endre *Ifjú szívekben élek* című versét, és hallgasd meg Cseh Tamás 2004-es előadásában is! Írj egy 1 oldalas esszét arról, hogy szerinted igaz-e Ady versének üzenete a mai fiatalok számára is! (Emeld ki, amit érvényesnek tekintesz, és azt is, amit nem! Minden megállapításodat indokold!) Az esszédben hivatkozz még néhány általad ismert Ady-versre!

Ady Endre: Ifjú szívekben élek

*Ifjú szívekben élek s mindig tovább,
Hiába törnek életemre
Vén huncutok és gonosz ostobák,
Mert életem millió gyökerű.
Szent lázadások, vágyak s ifju hitek
Örökös urának maradni:
Nem adatik meg ez mindenkinek,
Csak aki véres, igaz életű.
Igen, én élni s hódítani fogok
Egy fájdalmas, nagy élet jussán,
Nem ér föl már szitkozódás, piszok:
Lyányok s ifjak szívei védenek.
Örök virágzás sorsa már az enyém,
Hiába törnek életemre,
Szent, mint szent sír s mint koporsó, kemény,
De virágzás, de Élet és örök.*

